

Is de top echt de top?

LITERATUUR

Jolink, A. (2006)

Economen Top 20 voor 2006. *ESB* 3 (91) 4497.

Kalaitzidakis, P.,

T.P. Mamuneas, en

T. Stengos (2003)

Rankings of Academic

Journals and Institutions in Economics.

Journal of the European

Economic Association,

December 2003.

“De praktijk leert dat de ‘toppen’ stimulerend werken op het vakgebied, doordat individuele onderzoekers zich graag willen plaatsen in de context van de *community of peers* en doordat faculteiten hechten aan het inzicht van de facultaire output.” schreef Albert Jolink bij de publicatie van de *ESB Economen Top*, gebaseerd op gepubliceerde artikelen. En dit is een waar woord. Sinds Arie Kapteyn en zijn trawanten daar zo'n 25 jaar geleden mee begonnen, hebben deze publicatielijstjes een grote invloed gehad op het Nederlandse economisch onderzoek, een uitstekende invloed om precies te zijn. Het onderzoek heeft een geweldige inhaalslag gemaakt.

Het opstellen van een tijdschriftenlijst die aan zo'n top ten grondslag ligt is geen sinecure. In een vorig leven, als directeur van het Tinbergen Instituut, heb ik dat proces een keer gecoördineerd, dus ik weet waarover ik praat. Er moeten tal van knopen moeten worden doorgehakt. Meet je publicaties of citaties? Hoe ga je om met co-auteurs? Corrigeer je voor de lengte van het artikel? En als pièce de résistance: hoe weeg je het relatieve belang van tijdschriften? Er is bij wijze van spreken voor iedere econoom wel een lijstje te maken waar hij of zij als topper bovendrijft.

Afschaffen dus, die lijstjes? Wat mij betreft liever niet. Maar dan moeten we wel het goede gaan meten. Er is in de wereld brede overeenstemming wat de echte toptijdschriften zijn. Ik kan dat eenvoudig aantonen. Ik ben *associate editor* van de *Journal of the European Economic Association*, een erebaantje wat mij eens per jaar een dineetje oplevert. Daar wordt het redactiebeleid besproken. Dat beleid is verrassend simpel: wij willen het zesde tijdschrift van de wereld worden. Welke dan die vijf tijdschriften zijn die wij boven ons moeten dulden is nooit expliciet besproken. Dat hoeft ook niet, want iedereen aan tafel weet dat precies. Het zijn: de *American Economic Review*, *Econometrica*, de *Journal of Political Economy*, de *Quarterly Journal of Economics*, en de *Review of Economic Studies*. Er is dus een simpel criterium voor een goede tijdschriftenlijst: die vijf moeten bovenaan staan, anders is er iets mis.

Dat criterium blijkt knap lastig. Een veel gebruikte methode is tijdschriften te wegen met de Social Science Citation Index (SSCI). Tijdschriften die veelvuldig worden geciteerd, worden zwaarder gewogen. Dat geeft echter een merkwaardige vertekening. *The Economist* blijkt dan plotsklaps hét wetenschappelijke toptijdschrift te zijn. Dat is een symptoom voor een dieper probleem van deze methode. De alom erkende

top vijf komt op die manier in ieder geval niet bovendrijven. Kalaitzidakis, Mamuneas, en Stengos hebben in opdracht van de European Economic Association een methode ontwikkeld die wel leidt tot een herkenbaar resultaat. Hun idee is dat citaties moeten worden gewogen met het tijdschrift waarin geciteerd wordt. Een citaat in de krant is dan waardeloos (exit is *The Economist*), een citaat in een toptijdschrift als *Econometrica* telt dan zwaar. De ranking van tijdschriften is dus afhankelijk van ranking van het tijdschrift waarin ze geciteerd worden. Het systeem verwijst dus naar zichzelf. Lastig om te berekenen, maar na wat iteratieslagen ontstaat een rangorde die redelijk voldoet aan mijn criterium: de top vijf bovenaan. Deze analyse laat ook zien hoe groot het verschil is tussen de top en de basis: nummer één heeft drie keer zoveel impact als nummer tien, zes keer zoveel als nummer twintig, en twaalf keer zoveel als nummer dertig. Kalaitzidakis en anderen passen deze methode toe op *economics*, niet op *business*. In hetzelfde nummer van de *Journal of the European Economic Association* worden ook lijsten gepubliceerd waarin *business* wel wordt meegenomen. De echte liefhebber van het meten van onderzoek kan dus zijn lol op. Mij gaat het hier om de algemene conclusie: wegen met de SSCI leidt tot onzinnige resultaten, Kalaitzidakis biedt een beter alternatief. Bij het Tinbergen Instituut hebben we indertijd dan ook besloten om de tijdschriftenlijst daarop te baseren.

Nu zult u denken: maar wat maakt het uit? Hoe je het ook meet, meestal komt er toch hetzelfde uit. Niets is minder waar. Ik kan het niet precies uitrekenen, maar ik schat dat van Jolink's 20 topeconomen er in een aldus gecorrigeerde lijst hoogstens vijf overblijven. Ook de verdeling over faculteiten verschuift fors. Wat ik wel kan doen is het allersimpelste criterium nemen: het aantal publicaties in de top vijf tijdschriften. In de periode 2001-2005 zijn 25 'Nederlandse' toppublicaties verschenen, ongeveer één procent van het totaal in de wereld, en een sterke stijging ten opzicht van de voorafgaande vijf jaar. Dat is een hele mooie score. Van die 25 staan 19 op naam van onderzoekers die zijn verbonden aan het Tinbergen Instituut (dat wil zeggen EUR, UvA, VU). Het bewijst maar weer eens het gelijk van Albert Jolink: onderzoekers richten zich naar de publicatielijstjes. Sinds het Tinbergen Instituut publicaties in de top vijf zwaarder is gaan wegen, is hun aantal daar sterk toegenomen.

Kortom: lang leve de lijstjes, maar dan wel graag de goede!